

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XXVII. De Officio Custodis. D. 2. EL. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

TITULUS XXII.

De Clericis peregrinis.

„C. 1. & 2. h. t. prohibetur, ne Episcopi
 „C. Clericos peregrinos seu incognitos
 „ex remotis regionibus venientes ad Di-
 „vina celebranda & Sacramenta admini-
 „stranda admittant, etiamsi offerant jura-
 „mentum, quòd in tali Ordine sint consti-
 „tuti, nisi de ipsorum Ordinatione Cano-
 „nica per idonea constiterit argumenta,
 „seu per authenticas literas commendati-
 „tias suorum Ordinariorum, ut decernit
 Trid. sess. 23. de Ref. c. 16. Unde ex declara-
 tione S. Congreg. Abbas hujusmodi literas
 concedere non potest, ut notat Pirrh. hic
 n. 3.

TITULUS XXIII. XXIV.
XXV. XXVI. & XXVII.*De Officio Archi-Diaconi, Archi-Pres-
byteri, Primicerii, Sacristæ
& Custodis.*

I. ARCHIDIACONUS c. 1. h. t. dicitur *Vica-
rius Episcopi*, nempe natus seu à ju-
re datus & perpetuus, habens jurisdic-
tionem ordinariam, inferiorem tamen &
subordinatam Tribunali Episcopi; unde

104 TIT. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. & XXVII.
ab eo ad Episcopum appellari potest. C. 7.
„ appellatur *Oculus Episcopi*, ut loco Epi-
„ scopi per Episcopatum prospiciens, quæ
„ corrigenda viderit, corrigat, nisi adeo
„ ardua fuerint negotia, quod absque Ma-
„ joris præsentia nequeant terminari. Sic
„ C. 4. Nemini potest curam animarum
„ committere. C. 5. Non licet ipsi in aliis
„ quos sententiam censuræ promulgare
„ C. 8. Nequit concedere dimissorias pro
„ movendis ad Ordines. Juxta Trid. *sess. 24.*
„ *de Ref. c. 20.* Causas matrimoniales & cri-
„ minales debet relinquere examini Epi-
„ scopi, &c. Verum quæ jure communi
circa Archi-Diaconum statuta sunt, eo-
rum varia per consuetudinem sunt abro-
gata, ut hodie Dignitas & Jurisdictio Ar-
chi-Diaconi à consuetudine & statutis
particularibus singularum Ecclesiarum
desumenda sit. Leur. in *Vic. Episc.* scripsit
specialem Tractatum de Archi-Diacono
qui utiliter ab Archi-Diaconis legendus
Item R. P. Dript Speculum Archi-Di-
conale.

II. ARCHI-PRESBYTER juxta c. 1. 2. & 3. ha-
„ debet super omnes Presbyteros curam
„ gerere animarum; & si sit de Urbe, quan-
„ do ibi Præsul defuerit, vice ejus, per se
„ vel cui de Sacerdotibus jufferit, Missam
„ cantare; providere cuncta, quæ in Sa-

„cerdotum ministerio perfici debeant;
 „fontes benedicere, infirmos oleo perun-
 „gere; pœnitentiam cunctis Sacerdotibus
 „ad purgationem animarum injungere,
 &c. Insuper c. 4. h. t. statuitur: „Singulis
 „plebibus Archi-Presbyteros esse volu-
 „mus, qui imperiti vulgi sollicitudinem
 „gerant; & eorum Presbyterorum, qui
 „per minores titulos habitant, vitam jugi
 „circumspectione custodiant, & quâ unus-
 „quisque industriâ Divinum opus exer-
 „ceat, Episcopo suo renuntient. Unde
 Archi-Presbyter, qui etiam Decanus ap-
 pellatur, (quia communiter decem Pres-
 byteris præponebatur) alius est *Urbanus*
 seu *Civitatensis*, nempe Decanus Ecclesiæ
 Cathedralis, habetque Dignitatem; & licet
 spectato jure communi non sit præditus
 jurisdictione fori externi; consuetudo ta-
 men in variis Ecclesiis ipsi eandem tribuit,
 saltem in Clericos sui Collegii, subordina-
 tam tamen Episcopo. Alius *Ruralis*, qui
 non habet Dignitatem, sed simplex mi-
 nisterium seu Officium absque Jurisdi-
 ctione fori contentiosi.

III. PRIMICERIUS, qui etiam vocari solet
 Cantor seu Præcentor, (utî ipsius absentis
 vices gerens dicitur *Succentor*) juxta *c. un.*
h. t. „præest in docendo Diaconis, quibus
 „donat lectiones, quæ ad nocturna Offi-

106 TIT. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. & XXVII.
„cia Clericorum pertinent; & olim præ-
erat Scholæ Cantorum seu psallentium,
institutæ in qualibet Cathedrali.

IV. SACRISTA juxta *c. un. b. t.* dicitur, ad
„cujus curam pertinet custodia sacrorum
„vasorum, vestimentorum Ecclesiastico-
„rum seu totius thesauri Ecclesiæ; unde
Thesaurarius appellatur.

V. CUSTOS, qui est quasi minister Sa-
cristæ, juxta *c. 1. & 2. b. t.* „debet lintea-
„mina Altaris & utensilia Ecclesiæ culto-
„dire, (non pretiosa) lampades & lan-
„ternas curare, per singulas Horas Ca-
„nonicas signum sonare &c. ob quod
huic titulo subjungitur *cap. un. in Extrav.*
comm. in quo statuitur: „Religiosi Ordini-
„num Mendicantium in nullo Conventu
„suo sive loco plures campanas habeant
„sine Sedis Apost. licentia, sed unâ pro
„loco quolibet sint contenti. Si autem
„alicubi plures campanas sine lite & con-
„tradictione in proprios usus habent, illi-
„dem etiam deinceps liberè uti possint.

Sunt præterea alia officia in Cathedra-
libus, ut Præpositi, Scholastici, Vice-
Domini, Cellarii &c. etsi de his non extet
titulus in jure, quæ, uti & priora, an
importent Dignitatem seu Personatum, an
nudum officium; & quinam ex his sumant
officium per alios, etiam laicos, exercere
possint

possint? Attendi debet consuetudo juxta DD. passim.

TITULUS XXVIII.

De Officio Vicarii.

1. **V**ICARIUS seu vices alterius gerens est vel *in Divinis*, qui in cura animarum cæterisque ad internum forum conscientiaë pertinentibus loco alterius deservit Ecclesiæ: vel *jurisdictionis*, qui in foro contentioso seu externo jurisdictionem vice alterius v. g. Episcopi exercet.

2. *Vicarius in Divinis* potest esse vel *perpetuus*, qui auctoritate Episcopi cum assignata congrua portione fructuum obtinet perpetuam curam animarum loco principalis Rectoris exercendam, v. g. in Ecclesia incorporata Monasteriis, Prælaturis, Capitulis, &c. aut in Filiali, in qua ad præsentationem Rectoris Ecclesiæ Parochialis, cui est subjecta, ponitur Vicarius perpetuus, juxta Reiffenst. *h. t. n. 29.* ad quem tunc spectat tota cura actualis; ad Rectorem verò principalem solum curam in habitu: vel *Temporalis*, quem Rector Ecclesiæ tempore absentiaë vel infirmitatis loco sui substituit; aut Episcopus, dum Parochia vacat, usque dum Ecclesiæ de novo Rectore provideatur.

3. Vi-